

هنرمند تربیت کنیم یا خلاق؟

اگر اندکی در دنیای اطراف خود دقت کنید متوجه می‌شوید توانگرترین مردم کسانی هستند...

اگر اندکی در دنیای اطراف خود دقت کنید متوجه می‌شوید توانگرترین مردم کسانی هستند که می‌توانند چیزهای تازه به وجود آورند. آنها مفاهیم تازه‌ای را خلق می‌کنند و می‌توانند برای مشکلات بزرگ، از هیچ راه حل بسازند و جالبترین مردم هستند. آنان در حداقل زمان، حداکثر کار را انجام می‌دهند و از بقیه‌ی مردم خوشحال‌ترند زیرا زیر بار مشکلات کمر خم نمی‌کنند. همیشه ذهن آنها در برخورد با مسائل و معضلات جدید، در حال ساختن پرونده‌هایی است که کاملاً تازه است. علاوه بر اینها آنان کسانی هستند که باعث شده‌اند زندگی برای خودشان و دیگران آسان‌تر گردد. وجود چنین انسان‌هایی باعث گردیده که تمدن اولیه انسان غارنشین به تمدن پیشرفته امروزی بدل گردد. فرق این افراد در این است که آنها ذهن خلاق خود را پرورش داده‌اند و همواره سعی کرده‌اند مقلد و پیرو نباشند.

روند رشد و رسیدن به چنین زمینه‌ای از کودکی آغاز می‌گردد. آنها فرصت این را داشته‌اند در زمانی که خردسال هستند خود را پیدا کنند و در سال‌های بعد استعدادشان را شکوفا کنند. مخاطب من در این سخن تمام کسانی هستند که با کودکان سرو کار دارند اعم از والدین و مربیان عزیز کودک، تا با کلیتی از اهمیت نقاشی کودک و نوع برخورد با آن آشنا شوند.

انسان سالم انسانی است که در مورد غذای ذهن یک حرکت دورانی را در وجود خود انجام دهد و ذهن خود را انبار عقاید، نظرها و خاطرات در نیاورده، بلکه از آنها استفاده می‌کند و به صورت دیگری تخلیه می‌نماید. در غیر این صورت به صورت انسانی مریض جلوه می‌کند.

کودک به طور ذاتی این حرکت دورانی را در وجود خود دارد و هر چه را وی از اطراف می‌گیرد به شکل بازی و نقاشی و کارهای عملی پس می‌دهد. مثلاً: یک دختر کوچک، صحبت‌های مادرش را که به او گفته است، برای عروسکش می‌گوید. خاطرات، ذهنیات، علائق، ترس‌ها و نگرانی‌هایش را، که به او منتقل گردیده با نقاشی و بازی بازگو و از خود گذر می‌دهد و این گونه ذهنش را تخلیه نموده و این عمل تضمین کننده سلامت او خواهد بود.

والدین و مربیان نباید با دخالت از روی ناآگاهی در کار کودک، و با آموزش و یا تصحیح نقاشی او، این روند تخلیه روانی را تخریب کنند. آنها با این کار روزنه‌ی خروجی ذهن کودک را می‌بندد و موجب انباشتگی ذهن او می‌شوند که این باعث بروز عوارضی است که عمل [#171 خود درمانی](#); را قطع می‌کند.

در بین فعالیت‌های کودک نقاشی بسیار مهم است، چون تماماً از درون کودک سرچشمه می‌گیرد. و آنها فعالیت‌های خود را با آن شروع می‌کنند. و این می‌تواند یک سوال اساسی را در ذهن ما ایجاد کند که پاسخ به آن بسیاری از مسیرها را برای ما روشن می‌کند. والدین و مربیان نباید با دخالت از روی ناآگاهی در کار کودک، و با آموزش و یا تصحیح نقاشی او، این روند تخلیه روانی را تخریب کنند. آنها با این کار روزنه‌ی خروجی ذهن کودک را می‌بندد و موجب انباشتگی ذهن او می‌شوند که این باعث بروز عوارضی است که عمل [#171 خود درمانی](#); را قطع می‌کند.

ابتدا کودک با بازی شروع می‌کند و سپس به خط خطی کردن می‌پردازد خط خطی کردن مرحله تکامل یافته‌تر و خلاق‌تر همان بازی است. کم‌کم با رشد او نقاشی‌اش نیز از مرحله خط خطی خارج شده و پیشرفته‌تر می‌گردد. دیگر نقاشی فقط وسیله لذت و بازی نیست بلکه با آن به طور ناخودآگاه مسائل و مشکلاتش را بیان می‌کند. حتی اگر او شی رنگ دانه‌ای یا نوک تیزی بیابد با آن روی دیوار نقاشی می‌کند. این حالت تقریباً غریزی می‌باشد در واقع نقاشی به عنوان یک ابزار- بیانگر تحول کودک- و سبب و وسیله تکامل او است. نقاشی در تشکیل شخصیت و روان کودک اهمیت بسزایی دارد. نه تنها سوالاتی برایش مطرح می‌سازد و به او امکان شناسایی محیط و حضور در آن را فراهم می‌کند، بلکه به او امکان می‌دهد تا مسائلی را که به صورت نامنظم از همه طرف برایش مطرح می‌شود به شکل صورت بندی شده، منظم کند.

نکته دیگر این که پرورش خلاقیت، در [#171 نقاشی خود انگیخته](#); کودک نوعی پیشگیری است شاید نوعی [#171 واکسن روانی](#); و بسیاری از مواقع یک [#171 درمانگر بزرگ](#); که جلو رشد بسیاری از مشکلاتی که از کودکی سرچشمه می‌گیرد را سد می‌کند و انرژی او را به مسیر درست هدایت می‌کند تا آینده‌ای بهتر را در پیش بگیرد. به زبان بسیار ساده اگر

خلاقیت از سمتی وارد شود و به صورت عادت گردد، تمام مشکلات فرد از زندگیش رخت بر می‌بندد و بهترین زمان شروع این تمرین از خردسالی و بهترین وسیله نقاشی است.

هنر کودکان را قادر می‌سازد تا به تجربه‌هایی دست یابند که هیچ منبع دیگری توانایی تولید این تجربه‌ها را ندارد. همچنین آنها را توانا می‌کند تا از این طریق تجربه‌های گسترده و گونه‌های احساسات خود را کشف کنند و به شخصیت منحصر به فرد خود برسند. این آثار گرافیکی علاوه بر ارزش بیانی، منعکس کننده‌ی پیچ و تاب‌های فکری کودک نیز می‌باشد.

توانگرترین مردم کسانی هستند که می‌توانند چیزهای تازه به وجود آورند. آنها مفاهیم تازه‌ای را خلق می‌کنند و می‌توانند برای مشکلات بزرگ، از هیچ راه حل بسازند و جالب‌ترین مردم هستند. آنان در حداقل زمان، حداکثر کار را انجام می‌دهند و از بقیه‌ی مردم خوشحال‌ترند زیرا زیر بار مشکلات کمر خم نمی‌کنند. به این دلایل است که زندگی انسان با هنر آغاز می‌شود و کودک از این راه اولین تجربه‌ها را کسب می‌کند یعنی از طریق تجارب تجسمی و نقاشی. جای تاسف بسیار دارد که والدین و مربیان کودک به دلیل عدم آشنایی با روانشناسی کودک و اصول بنیادی هنر کودکان، این مسیر درست را تخریب می‌کنند. متأسفانه پرورش خلاقیت و هنر کودک در آموزش و پرورش ما شناخته شده نیست و از مقوله «آموزش و پرورش» فقط «آموزش» وجود دارد و «پرورش»؛ اگر هست، بسیار ضعیف می‌باشد که در نتیجه کودکان را از هدف بزرگ خلاقیت جدا کرده و به «مقلد» و «پیرو» تبدیل می‌کند که عوارض آن از قبیل تنش، عدم خلاقیت، عدم اعتماد به نفس، وابستگی و روان پریشی است.

پرورش خلاقیت در این راستا یعنی «به فعل در آوردن»؛ و «همه‌نگ کردن»؛ تمام قسمت‌های ذهن کودک در جهت «نوآوری»؛ که توسط مدیریت و نظارت مربی متخصص میسر می‌گردد و نتایج آن بطور خلاصه همه‌نگی، سلامتی، خلاقیت و ابتکار می‌باشد.

کلاس نقاشی کودک باید همه‌نگ با روانشناسی کودک باشد و مربی علاوه بر این شناخت، خود نیز با هنر مدرن آشنایی داشته و در این مسیر فعالیت کرده باشد تا تشخیص درستی از روند کودک داشته باشد. یعنی از دوره‌ای که کودک خود محور است تا زمانی که به دیگر محوری تغییر دوره می‌دهد با او همه‌نگ بوده و او را از مسیر جدا نکند و به نوعی به بازیابی و کشف توانایی درونی کودک بپردازد تا زمانی که کودک «تاثیر خود» را بر دیگران کشف کند.

با این توضیح والدین باید کلاس نقاشی کودک خود را بسیار با مطالعه و دقت انتخاب کنند. بسیاری از والدین تصور اشتباهی از کلاس‌های خلاقیت دارند و به تصور اینکه نمی‌خواهند فرزندشان هنرمند شود از این کلاس‌ها دوری می‌کنند. در حالی که اگر کلاس بر پایه آموزش نباشد بسیار مفید بوده و کودک زمینه بسیار خلاق خواهد یافت که در هر زمینه شغلی که در آینده وارد شود موفق‌تر عمل خواهد کرد.

به زبان بهتر خلاقیت بزرگترین و دیعه الهی به انسان می‌باشد که باید آن را از کودکی شکوفا کرد. به امید نهایت استفاده از این هدیه بزرگ.

ابراهیم اکبری- ماهنامه کودک